

Praha 30. 7. 2008

31

Činnost oboru diabetologie, péče o diabetiky v roce 2007

Activity of the branch of diabetology, care for diabetics in 2007

Souhrn

Tato Aktuální informace podává přehled o počtu diabetologických ordinací a jejich personálním zabezpečení, dále o počtech ošetření a počtech léčených pacientů. Počet registrovaných diabetiků každoročně vzrůstá, stejně jako počet diabetických komplikací. S diabetem se v roce 2007 léčilo 755 tisíc pacientů, o 6 tis. více než v předchozím roce. Z toho pouze pro 224 tisíc byla dostačujícím prostředkem léčby dieta.

Summary

This Topical information presents the numbers of diabetologist's consultation rooms, numbers of health personnel involved, numbers of examinations and numbers of treated patients. The number of treated diabetics steadily increases, along with the number of diabetic complications. The total number of patients treated for diabetes in 2007 was 755 thousand, of that 224 thousand were treated only with diet.

Diabetes mellitus neboli úplavice cukrová, čili cukrovka (dg. E10–E14) je závažné endokrinní onemocnění způsobující poruchu látkové přeměny. Je to onemocnění nevyléčitelné, ale vhodnou životosprávou a medikací je možné dlouhodobě tlumit jeho projevy a následky. V roce 2007 se léčilo v ČR s tímto onemocněním 755 tis. osob (749 tis. v roce 2006), což bylo cca o 1 % více než v roce předchozím. Počet léčených diabetiků každým rokem mírně stoupá.

Nemocní cukrovkou by měli být v pravidelné péči zdravotníků. V roce 2007 bylo nemocným k dispozici 481 ambulantních diabetologických ordinací, působilo zde 323 lékařů a 364 zdravotnických pracovníků (v přepočtených počtech včetně smluvních pracovníků). Na 1 pracovní úvazek lékaře v diabetologických ordinacích připadalo v průměru 1 976 registrovaných diabetiků (1 974 v roce 2006). Proti předchozímu roku došlo k poklesu počtu diabetologických ordinací a počtu zdravotnických pracovníků nelékařů a k mírnému nárůstu počtu lékařů a registrovaných diabetiků na lékaře.

Ošetření / vyšetření v diabetologických ordinacích

V roce 2007 poskytly diabetologické ordinace celkem 2 132 384 ošetření (2 163 419 v roce 2006), to představovalo v průměru tři ošetření na jednoho pacienta a tato frekvence návštěv se od roku 2000 nemění. Nejvíce kontrol ve specializovaných ordinacích absolvovali pacienti s cukrovkou v Hl. m. Praze, Karlovarském a Moravskoslezském kraji (3,2) a nejméně v Jihočeském kraji (2,5). Situace byla obdobná jako v předchozím roce. Jeden lékař vyšetřil v průměru 6 594 mužů a žen, v některých krajích byl tento počet vyšší

např. ve Zlínském kraji (9 026), v některých byl naopak nižší např. v kraji Hl. m. Praha (4 750). Tento průměrný ukazatel je ovlivněn počtem lékařů pracujících v diabetologických ordinacích a počtem pacientů, kteří jsou sledováni podle místa ošetření nikoliv podle místa bydliště.

Léčení diabetici v diabetologických ordinacích a u PL pro dospělé

Většina diabetiků je v péči diabetologických ordinací. Menší část diabetiků, která má lehčí formu diabetu, se léčí u praktického lékaře pro dospělé. V diabetologických ordinacích bylo léčeno 84,6 % diabetiků, v péči praktických lékařů bylo 15,4 % nemocných. Výskyt cukrovky je dlouhodobě mírně vyšší u žen, ženy tvořily 54 % z celkového počtu léčených diabetiků. Tuto skutečnost pravděpodobně ovlivňuje fakt, že ženy se v průměru dožívají vyššího věku. Na začátku roku 2007 bylo evidováno 728 tis. mužů a žen s diabetem, což odpovídá stejnému počtu v roce 2006, z toho bylo 1 706 dětí a mladistvých (0–19 let). V nejnižších věkových kategoriích do 19 let mezi nemocnými z 53 % převažovali chlapci. Během roku bylo nově zjištěno onemocnění u cca 29 tis. žen a 27 tis. mužů, z toho 207 jedinců bylo ve věku do 19 let. Nejvyšší počet nově zjištěných případů na 1 tis. obyvatel zaznamenal kraj Zlínský (6,9), Hl. město Praha a kraj Plzeňský (každý 6,8). Nejnižší počet vykázal kraj Liberecký (4,6 případy). Republikový průměr činil 5,5 nově zjištěných případů na 1 tisíc obyvatel, stejně jako v předchozím roce. V průběhu roku zemřelo 22,9 tis. osob s diabetickým onemocněním, mírně převažovaly muži, v 5 případech se jednalo o osoby ve věku do 19 let. Diabetes jako příčina úmrtí byl uveden ve 2 430 případech, jednalo se o osoby ve věku od 20 let.

Výskyt diabetu podle typu

Onemocnění „Diabetes mellitus“ se projevuje jako diabetes I. typu (závislý na inzulínu) nebo diabetes II. typu (nezávislý na inzulínu). Sleduje se také výskyt sekundárního diabetu a poruchy glukóзовé tolerance. Nejzávažnější formou je diabetes I. typu, objevuje se v mladším věku a je při něm vyšší náchylnost k akutním komplikacím. Diabetes II. typu je nejrozšířenější, projevuje se hlavně u lidí středního věku a starších. Rostoucí počet diabetiků II. typu lze připsat na vrub nezdravému životnímu stylu, špatným stravovacím návykům a nedostatku pohybu. Počty léčených osob a jejich strukturu v procentech podle jednotlivých typů diabetu uvádí následující tabulka:

Onemocnění	Primární diabetes				Sekundární diabetes		Porucha glukóзовé tolerance
	I. typu		II. typu		počet	%	
	počet	%	počet	%			počet
Muži	25 760	7,4	317 922	91,0	5 545	1,6	22 344
Ženy	27 053	6,7	374 152	92,2	4 529	1,1	27 682
Celkem	52 813	7,0	692 074	91,7	10 074	1,3	50 026

Komplikace diabetu

Diabetes patří k onemocněním, která se většinou v počátečním stadiu nijak výrazně neprojevují. Diagnostikováno bývá často náhodně při vyšetření z jiného důvodu. Někdy je diagnóza stanovena až při vzniku komplikací, k nim patří akutní kóma, chronické poškození ledvin (neuropatie), poškození očí (retinopatie), ateroskleróza s nebezpečím gangrény dolních končetin, časté infekce, nervové poruchy (diabetická neuropatie) a další. Z vážných komplikací jsou statisticky sledovány počty případů nefropatie, retinopatie

a počty komplikací označovaných jako diabetická noha. V roce 2007 se vyskytlo celkem 205 tis. případů jmenovaných komplikací diabetu (198 tis. v roce 2006). Z celkového počtu léčených diabetiků mělo v souvislosti s touto nemocí 27 % pacientů vážnější zdravotní problémy.

Léčba diabetu

Léčba cukrovky záleží na tom, o jaký typ diabetu se jedná. Nedílnou součástí léčby je dieta a pohybová aktivita. Jen dietou bylo v roce 2007 léčeno 29,6 % diabetiků. Jejich podíl každoročně mírně klesá a narůstá podíl pacientů léčených perorálními antidiabetiky (45,4 % v roce 2007) nebo inzulinem (16,7 %), případně kombinovanou léčbou (8,2 %).

V roce 2007 se léčilo s diabetem více osob a bylo poskytnuto více ošetření než v předchozím roce. Jako pozitivní se dá hodnotit skutečnost, že podle meziročního srovnání počtu nově zjištěných případů se nezvýšila dynamika rozšíření tohoto onemocnění.

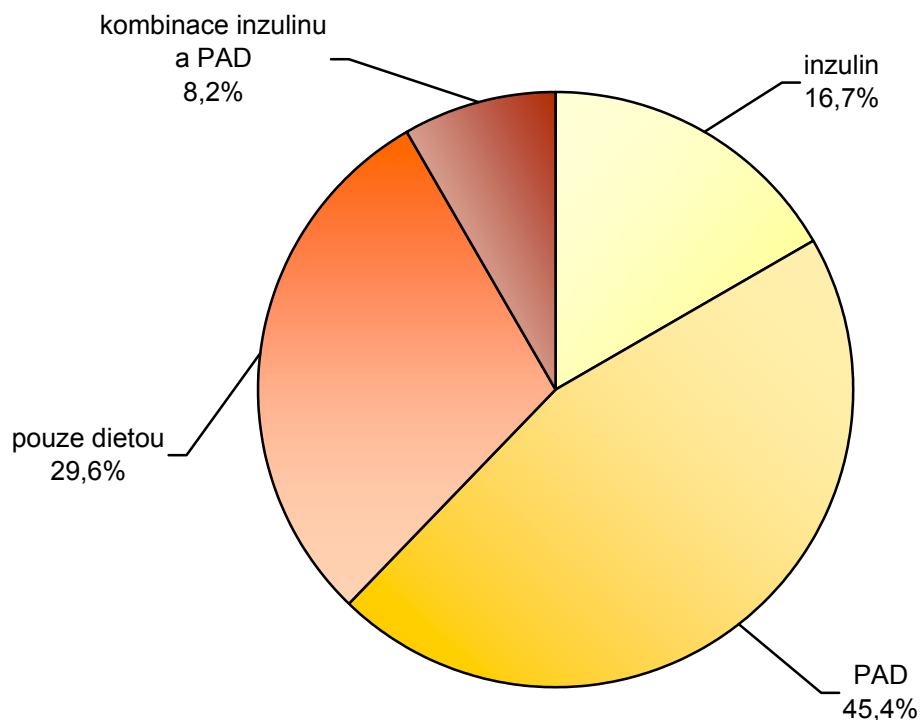
Vypracovala: Ing. Michaela Rabová

Pracovníci a počty zpravodajských jednotek		2003	2004	2005	2006	2007
Počet diabetologických ordinací		460	476	485	483	481
Lékaři	fyzické osoby	581	583	603	598	603
	úvazek + smluvní pracovníci	291,33	309,40	313,84	317,65	323,39
ZPBD	fyzické osoby	545	566	573	582	561
	úvazek + smluvní pracovníci	345,90	355,78	365,55	369,25	364,45

Počty ošetření - vyšetření a počty léčených pacientů		2003	2004	2005	2006	2007
Počet ošetření - vyšetření	celkem	1 996 484	2 092 856	2 150 656	2 163 419	2 132 384
	na 1000 obyvatel	196	205	210	211	207
	na 1 úvazek lékaře	6 853	6 764	6 853	6 811	6 594
	na 1 léčeného pacienta	3	3	3	3	3
Počet léč. pacientů na 1000 obyv.		67	70	72	73	73
Počet léč. pacientů na 1 úvazek lékaře		2 358	2 301	2 355	2 356	2 335
Počet léčených pacientů celkem k 31.12.		686 865	712 079	739 305	748 528	754 961
v tom	jen dietou	241 094	242 668	244 703	240 544	223 738
	PAD	297 456	310 659	326 584	332 387	342 947
	inzulínem	105 279	111 937	116 028	120 491	126 035
	inzulínem + PAD	43 036	46 815	51 990	55 106	62 241
Počet nově zjištěných onemocnění		56 683	54 303	56 545	56 311	56 398
Počet úmrtí za období		24 603	23 725	23 326	23 521	22 869

Komplikace diabetu		2003	2004	2005	2006	2007
Diabetická nefropatie		59 811	63 067	66 522	69 842	73 957
z toho	s renální insuficiencí	18 372	19 265	20 864	21 960	24 196
Diabetická retinopatie - celkem		81 085	84 077	85 294	86 527	88 315
z toho	proliferativní	17 206	18 644	19 055	20 339	20 902
	slepota	2 263	2 364	2 447	2 429	2 335
Diabetická noha - celkem		37 971	39 753	40 402	41 328	42 337
z toho	s amputací	7 029	7 444	7 859	7 834	7 853
Počet léčených osob s komplikací diabetu		178 867	186 897	192 218	197 697	204 609

Léčení diabetici v ČR v roce 2007

Léčení diabetici a komplikace diabetu (index rok 2000 = 100%)

